

**Seletuskiri haridus- ja teadusministri 14. veebruari 2024. a määruse nr 4
„Täiendav eesti keele õppe toetus eesti keelest erineva emakeelega laste ja rändetaustaga
laste eesti keele oskuse edendamiseks” muutmise“ eelnõu juurde**

1. Sissejuhatus

Käesolev määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel.

Määrusega sätestab Haridus- ja Teadusministeerium (edaspidi HTM) kui toetuse andja (edaspidi *toetuse andja*) oma valitsemisala eelarves olevate sihtotstarbeliste vahendite kasutamise tingimused ja korra eesti õppekeelega koolieelses lasteasutuses (edaspidi lasteasutus) ja põhikoolis (edaspidi põhikool), statsionaarse õppega gümnaasiumites ja kutseõppeasutuses õppivate eesti keelest erineva emakeelega ja rändetaustaga õpilaste täiendavaks toetamiseks ning neile kvaliteetse õppetöö korraldamiseks.

Haridus- ja teadusminister võttis 14. veebruaril 2024. a vastu määruse nr 4 „Täiendav eesti keele õppe toetus eesti keelest erineva emakeelega laste ja rändetaustaga laste eesti keele oskuse edendamiseks“, mis jõustus 19. veebruaril 2024. a.

Käesoleval juhul on vajadus vastuvõetud määrust muuta.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Haridus- ja Teadusministeeriumi keelepoliitika osakonna juhataja Andero Adamson (tel 735 0225, andero.adamson@hm.ee), keelepoliitika osakonna üld- ja kutsehariduse keelepoliitika valdkonna peaekspert Kaili Siimsen (tel 533 661 38; Kaili.Siimsen@hm.ee) ja õigus- ja personalipoliitika osakonna õigusnõunik Margit Kiin (tel 735 0199, margit.kiin@hm.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu punktiga 1 täiendatakse muudetava määruse paragrahvi 3 lõigt 8 teise lausega. Kehtiv regulatsioon ütleb, et: *Eestikeelsele õppele ülemineva lasteasutuse rühmale või põhikooli klassile eraldatakse toetus ministri käskkirja alusel proportsionaalselt 1. septembri – 31. detsembri kohta käesoleva paragrahvi lõikes 5 punktis 2 EHISe andmete alusel taotlust ja aruannet esitamata.*

Kehtivat regulatsiooni täiendatakse lausega „Käesolevas lõikes nimetatud toetust ei eraldata Ida-Virumaal tegutsevatele lasteasutusele ja põhikoolile“. Muudatusega nähakse ette, et eestikeelsele õppele ülemineva lasteasutuse rühma või põhikooli klassi toetus ei rakendu Ida-Virumaal tegutsevatele lasteasutustele ega haridusasutustele, kuna neile eraldatakse täiendavat tööjõukulude toetust haridus- ja teadusministri 11.01.2024. a määruse nr 1 „Ida-Virumaa koolieelsete lasteasutuste, üldhariduskoolide ning kutseõppeasutuste õpetajate, juhtide ja tugispetsialistide töö väärtustamiseks täiendava tööjõukulude toetuse eraldamise tingimused ja kord 2024. aastal“ alusel. Sellest tulenevalt nähakse ette säte topeltrahastuse vältimiseks.

Eelnõu punktiga 2 muudetakse ja täiendatakse määruse paragrahvi 5 lõiget 4 ning see sõnastatakse järgmiselt: (4) *Käesoleva määruse § 2 punktis 4 nimetatud toetust saab taotleda haridusasutusele, kes annab uussisserändajast õpilasele põhiharidust või keskharidust riikliku õppekava alusel või Rahvusvahelise Bakalaureuseõppe Organisatsiooni õppekava või Euroopa koolide põhikirja konventsiooni alusel väljatöötatud õppekava alusel ning kus:*

1) võimaldatakse täiendavat eesti keele õpet ja
2) eestikeelse aineõppe rakendamisel lähtutakse õpilaste individuaalsest vajadusest ja
3) rakendatakse põhikoolis ja gümnaasiumis vähemalt kahte tugiteenust kolmest tugiteenusest (individuaalne õppekava, eesti keel teise keelena, täiendav eesti keele õpe).

Kehtivast regulatsioonist on eemaldatud sõnad „eesti keeles“ ning täiendatakse lausega „Rahvusvahelise Bakalaureuseõppe Organisatsiooni õppekava või Euroopa koolide põhikirja

konventsiooni alusel väljatöötatud õppekava alusel“. Varasem sõnastus välistas toetuse andmise nendele uussisserändajatest õpilastele, kes õpivad muu õppekeelega koolis ning kellele õpetatakse eesti keelt alla 60% mahus. Kehtiv sõnastus võimaldas anda toetust eesti õppekeelega koolidele ning neile muukeelsetele koolidele, kes rakendasid klassis eesti keelt vähemalt 60% ulatuses. Klassi, kus toimub eestikeelset õpet vähemalt 60% ulatuses, loetakse eestikeelseks õppeks. Muudatustega loobutakse sellest käsitlusest ning toetust saavad kõikide õppekeeltega koolid, kes rakendavad täiendavat eesti keele õpet uussisserändajatest õpilastele riikliku õppekava alusel ning lisaks rakendub toetus koolidele, kus rakendatakse Rahvusvahelise Bakalaureuseõppe Organisatsiooni õppekava või Euroopa koolide põhikirja konventsiooni alusel väljatöötatud õppekava. Muudatusega tagatakse täiendav eesti keele õppe toetus uussisserändajast õpilasele ka muu õppekeelega koolides, kes õpetavad riikliku õppekava alusel või Rahvusvahelise Bakalaureuseõppe Organisatsiooni õppekava või Euroopa koolide põhikirja konventsiooni alusel väljatöötatud õppekava alusel. Kuna eestikeelsele õppele üleminek on koolidel kohustus, soovib riik tagada eesti keele õppe toe ka muu õppekeelega koolides.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõul ei ole puutumust Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Eelnõus sätestatud tingimuste alusel eraldatava toetuse abil saavad lasteasutuste ja koolide pidajad võtta kasutusele täiendavaid õppekorralduslikke meetmeid, et organiseerida õppetööd, lähtudes laste ja õpilaste individuaalsetest vajadusest eesti keele, eestikeelse aineõppe ning lisategevuste laiendamisel. Täiendav toetus võimaldab eestikeelset õpet korraldada väiksemas rühmas, vajadusel võtta tööle lisaõpetajaid ning korraldada eestikeelset õppetööd ja keskkonda toetavaid lisategevusi. Täiendava eesti keele, eestikeelse aineõppe ning lisategevuste rakendamise tulemusena on võimalus rikastada laste ja õpilaste ainealast sõnavara, teadmisi eesti kultuurist, suurendada suhtlemisjulgust ja -oskust ning teadmisi eesti keele grammatikast. Paremad teadmised eesti keelest ning kultuurist ja parem keeleoskus võimaldavad tõsta üldist õppetöö tulemuslikkust. Eelnõul on seega positiivne mõju eesti keelest erineva emakeelega laste ja õpilaste eesti keele omandamisele ja eesti keeles õppimisele. Toetuse saamiseks on vajalik teha vastavad märked EHISes. Nimetatud nõue aitab korrastada infosüsteemi andmeid ning hoida neid ajakohasena.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega täiendavaid lisakulusid ei kavandata. Määruse rakendamiseks vajalikud rahalised vahendid on kavandatud haridus- ja noorteprogrammi eelarvesse.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastatakse Haridus- ja Teadusministeeriumi sees.